

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Кафедра фізичного виховання та здоров'я

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту права та
сучасних технологій

Тетяна ВЛАСЮК
« _____ » 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність у вищій школі»

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
освітньо-наукова програма Фінанси, банківська справа та страхування.

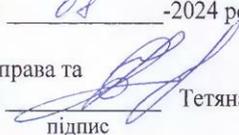
Київ 2024

РОЗРОБЛЕНО: Київський національний університет технологій та дизайну.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Внукова О. М., канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я.

Схвалено Вченою Радою Інститут права та сучасних технологій.

Протокол від «08» 08 -2024 року № 1.

Директор Інституту права та сучасних технологій Тетяна ВЛАСІЮК
підпис

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри фізичного виховання та здоров'я

Протокол від «01» 08 -2024 року № 1.

Завідувач кафедри Лілія ТОМІЧ
підпис

1 ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика дисципліни	
		Денна, вечірня форми здобуття вищої освіти	Заочна, форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування.	Обов'язкова	
	Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. Освітньо-наукова програма: Фінанси, банківська справа та страхування.		
Змістові модулі – 1	Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий).	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача вищої освіти – 9		Лекції	
		10 год	2 год
		Практичні	
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		90 год.	114 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання: не передбачено			
Вид підсумкового контролю: залік (семестр 3-й)			

2 АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни складається з такого змістового модуля:

Змістовий модуль 1 «Педагогічна майстерність у вищій школі».

Мета курсу – набуття компетентностей щодо успішного здійснення науково-педагогічної діяльності у закладі вищої освіти, здатностей у вирішенні освітніх проблем на основі їх теоретичного осмислення та усвідомлення видів дидактичних і виховних цілей у сфері вищої освіти, вмінь демонструвати знання щодо вирішення педагогічних завдань, презентації наукового матеріалу, планування власної науково-педагогічної діяльності, розвитку педагогічної техніки та педагогічних здібностей.

Результати навчання:

знати: сутність педагогічної діяльності викладача вищої школи, нормативні документи стосовно освітньої діяльності, особливості здійснення освітнього процесу у закладах вищої освіти, поняття, елементи та рівні педагогічної майстерності викладача вищої школи; зовнішню і внутрішню техніку педагога, засоби саморегуляції; структуру і стилі педагогічного спілкування; методика самовиховання педагога; психолого-педагогічні умови взаємодії між педагогом та студентом;

вміти: організувати і здійснювати освітній процес у вищій освіті у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення; продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні

проблеми освітньої діяльності, застосувати методологію педагогічної діяльності; розв'язувати комплексні педагогічні проблеми у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності, розробляти структуру та зміст навчального заняття відповідно до дидактичної мети, планувати самостійну роботу та застосовувати основні системи діагностики та оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, ефективно використовувати методи завоювання уваги, принципи педагогічного такту, методи самовиховання; удосконалювати засоби невербальної поведінки; розвивати здібності до педагогічної діяльності; формувати професійну позицію; вдосконалювати професійно-мовленнєву культуру; протидіяти боулінгу в закладах вищої освіти, використовувати передовий педагогічний досвід;

здатен продемонструвати: сучасні методи та інструменти фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, цифрові технології, ресурси та економіко-математичні методи і моделі у педагогічній діяльності; критичне переосмислення розвитку сучасної теорії, методології та практики маркетингу; науково-педагогічну діяльність та управління освітнім процесом на основі сучасних наукових підходів; навички організації та проведення навчальних занять, виховних заходів у закладах вищої освіти з урахуванням психологічного розвитку студентів та особливостей власної особистості; спроможність до засвоєння прогресивних технологій і педагогічних інновацій, вирішення педагогічних задач;

володіти навичками: пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; усно і письмово презентувати та обговорювати результати інноваційних розробок; провадження науково-організаційної діяльності та управління науково-дослідницькими проектами; педагогічного артистизму та різних стратегій педагогічної взаємодії; формувати власний стиль науково-педагогічної діяльності та професійного спілкування, а також позитивний педагогічний імідж на основі самопізнання; комунікативного впливу; вести діалогічне педагогічне спілкування, запобігати академічній нечесності; безперервного саморозвитку та самовдосконалення;

самостійно вирішувати: проблеми дослідницького характеру в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень та публікацію їх результатів у профільних фахових вітчизняних і зарубіжних виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних; педагогічні проблеми у професійній діяльності у закладах вищої освіти, використовуючи сучасні психолого-педагогічних технології, методи та засоби навчання, виховання та розвитку особистості.

Програмні результати навчання та компетентності: ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, ЗК 6 Здатність працювати автономно, в команді та відповідати за навчання інших, ФК 2 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, ПРН 7 Застосовувати інноваційні педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

Необхідні навчальні компоненти (пререквізити, кореквізити і постреквізити): Філософія науки і методологія досліджень, Інтелектуальна власність та комерціалізація наукових досліджень, Педагогічна практика.

Види навчальних занять: лекція, практичне, консультація.

Методи навчання: словесні, наочні, практичні, проблемного та інтерактивного навчання, аналіз конкретних ситуацій (кейсів), частково-пошукові методи.

Методи контролю: усний (усне опитування), письмовий (реферати, есе, завдання), тестовий.

Форми підсумкового контролю: залік (3 семестр).

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання, презентації, есе, питання для поточного контролю, тести, задачі, вправи, питання для підсумкового контролю.

Мова навчання: українська.

3 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

СЕМЕСТР 3

Змістовий модуль 1. «Педагогічна майстерність у вищій школі»

Тема 1. Особливості професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.

Поняття педагогічної діяльності. Структура педагогічної діяльності згідно структурного, функціонального та рефлексивного підходів. Основні педагогічні вміння як способи педагогічної діяльності. Функції педагога вищої школи та рівні їх реалізації.

Особливості педагогічної діяльності. Суб'єкт-суб'єктність та творчий характер педагогічної діяльності. Професійно-педагогічна діяльність як мета-діяльність. Соціальне призначення і відповідальність педагога, його статус. Основні вимоги до педагога вищої школи як суб'єкта педагогічної діяльності на сучасному етапі, їх законодавче висвітлення. Основні критерії оцінки та показники результативності діяльності педагога вищої школи.

Особистісні якості педагога, його культура і поведінка як вирішальні фактори виховного впливу. Авторитет педагога. Педагогічна ситуація й педагогічна задача. Розв'язання педагогічних задач. Нормативні документи стосовно освітньої діяльності, особливості здійснення освітнього процесу у закладах вищої освіти. Принципова позиція педагога у демократичному суспільстві.

Тема 2. Зміст та складові педагогічної майстерності викладача.

Професійна майстерність в історії педагогічної думки. Античні, середньовічні мислителі про проблему педагогічної майстерності, розгляд її у XIX та XX століттях. Відображення проблеми педагогічної майстерності у працях видатних українських мислителів і педагогів. Дефініції терміну «педагогічна майстерність». А. Макаренко про сутність майстерності педагога.

Гуманістична спрямованість, професійна компетентність, професіоналізм, педагогічні здібності, техніка як елементи педагогічної майстерності. Комплексність професійних знань педагога та їх особистісна забарвленість. Провідні здібності до педагогічної діяльності.

Критерії майстерності педагога. Елементарний, базовий, досконалий, творчий рівні оволодіння майстерністю. Структура особистості педагога-майстра. Самовиховання - шлях формування педагогічної майстерності. Функції та логічна структура самовиховання.

Тема 3. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти.

Поняття педагогічної техніки. Внутрішня техніка педагога. Необхідні особистісні якості для виявлення психологічної стійкості у педагогічній діяльності. Елементи внутрішньої техніки. Шляхи досягнення емоційної саморегуляції. Професійне вигорання педагога: сутність, причини, стадії, шляхи подолання. Засоби розрядки негативних емоцій. Арт-терапія, її види. Регуляція емоційної сфери, саморегуляція. Механізм впливу та конкретні прийоми,

контроль за тонутом мiмiчних м'язiв. Аутогенне тренування. Самонавiювання як комплексна система саморегуляцiї. Внутрiшнє самовладання. Взаємозв'язок дихання й емоцiйних станiв.

Зовнiшня технiка педагога. Основнi засоби невербальної комунiкацiї педагога: зовнiшний вигляд, пантомiмiка, мiмiка, вiзуальний контакт, тактильна комунiкацiя, мiжособистiсний простiр.

Тема 4. Майстернiсть педагогiчної комунiкацiї.

Ораторська мистецтво педагога. Риторичнi навички та вмiння викладача. Особливостi пiдготовки до публiчного виступу. Професiйнi особливостi мовленнєвої дiяльностi педагога вищої школи. Реалiзацiя мовлення педагога у монологi i дiалогi. Комунiкативна, психологiчна, пiзнавальна, органiзацiйна функцiї мовлення педагогiв. Спiлкування у ходi проведення занять. Iндивiдуальний пiдхiд у навчаннi. Втілення сучасних педагогiчних технологiй пiд час лекцiй та практичних занять. Алгоритми проведення лекцiй та практичних занять у закладi вищої освiти. Авторські педагогiчнi розробки.

Голос, дикцiя, темп, iнтонацiя - компоненти технiки мовлення. Умови ефективностi професiйного мовлення педагога. Оптимальний темп та логiчний наголос у мовленнi педагога.

Iндивiдуальна педагогiчна бесiда, її етапи. Психологiчний контакт пiд час бесiди, умови та прийоми його досягнення на початковому етапi.

Культура мови. Необхiднi елементи мовної культури педагога. Iндивiдуальний мовний арсенал педагога. Логiчна й iнтонацiйна виразнiсть. Партитура розповiдi. Основнi засоби виразного мовлення. Шляхи вдосконалення мовлення педагогiв.

Тема 5. Технологiї органiзацiї педагогiчної взаємодiї.

Особистiсть педагога як iнструмент впливу у педагогiчнiй взаємодiї. Переконавання i навiювання як способи комунiкативного впливу. Бар'єри, що перешкоджають педагогiчнiй взаємодiї, шляхи їхнього усунення.

Стратегiї взаємодiї як характеристика iнтерактивного компонента педагогiчної взаємодiї. Ефективнiсть використання рiзних стратегiй взаємодiї. Поняття прийомiв педагогiчної взаємодiї та їх класифiкацiя. Характеристика гальмiвних i спонукальних прийомiв. Прийоми етичного захисту педагога. Взаємодiя у процесi аналізу проблеми i прийняттi рiшення. Технiки «Активне слухання», «Я-висловлювання». Засоби пiдвищення ефективностi взаємодiї зi слухачами. Значення зворотного зв'язку у спiлкуваннi. Використання мовних засобiв у налагодженнi зворотного зв'язку. Особливостi вiзуального сканування.

Стилi педагогiчного спiлкування вiдповiдно до стратегiї взаємодiї. Конфлiкт у педагогiчнiй взаємодiї, причини виникнення, класифiкацiя. Стратегiї поведiнки сучасного педагога в конфлiктних ситуацiях. Методи та технологiї ивирiшення педагогiчного конфлiкту. Стилi поведiнки у конфлiктi.

Причини виникнення боулінгу в закладах вищої освiти та заходи з його профiлактики.

Тема 6. Iмiдж педагога вищої школи.

Iмiдж педагога як емоцiйно забарвлений стереотип сприйняття образу педагога у свiдомостi вихованцiв, колег, соцiального оточення. Iмiдж як компонент Я-концепцiї. Iмiджбiлдинг - обов'язок викладача. Соцiально-психологiчнi механiзми створення i функцiонування iмiджу педагога, способи самопрезентацiї.

Зовнiшня та внутрiшня мотивацiя створення iмiджу. Iмiдж та кар'єрний рiст. Соцiально-психологiчна характеристика iндивiдуального iмiджу. Психологiя формування першого враження. Структура iндивiдуального iмiджу педагога. Критерiї ефективностi iндивiдуального iмiджу викладача вищої школи.

Культура зовнiшнього вигляду педагога – обов'язкова професiйна вимога. Умiння ефективно репрезентувати себе у спiлкуваннi. Вправи для вироблення правильної постави та

пози читця. Основні вимоги до жестів. Методи вироблення бажаних манер. Мімічні ознаки емоційних станів. Прийоми вдосконалення міміки. Шляхи досягнення зовнішньої виразності. Критерії педагогічної ефективності невербальної комунікації.

Тема 7. Педагогічний артистизм викладача.

Артистизм – необхідний компонент педагогічного професіоналізму. Рівні сформованості педагогічного артистизму. Прийоми реалізації педагогічного артистизму. Система К. С. Станіславського та її роль у формуванні педагогічної майстерності викладача. Спільне та відмінне в театральній і педагогічній майстерності. Шляхи створення творчого самопочуття викладача. Роль артистизму в процесі педагогічного спілкування.

Основні критерії діалогічного педагогічного спілкування. Контакт у педагогічному діалозі. Позиції у спілкуванні. Концепція Е. Берна щодо основних позицій у спілкуванні: батька, дорослого, дитини. Головні тези гуманістичної педагогіки, що орієнтують педагога на діалог. Прогнозування ситуацій діалогу на етапі дидактичного проектування. Визначення мети і надзавдання заняття як перспективи особистісного розпитку здобувачів вищої освіти. Створення умов для стимулювання пізнавальної активності студентів.

Спостережливості як професійно значуща властивість педагога, її понятійна, перцептивна, емпатійна складова. Шляхи розвитку уваги.

Сутність понять «такт» і «педагогічний такт». Принципи педагогічного такту. Морально-психологічні якості особистості педагога як передумова педагогічного такту.

Тема 8. Академічна доброчесність в науково-педагогічній діяльності.

Формування академічної культури майбутнього педагога. Академічна культура й етика у вищій освіті. Нерозривність принципів академічної свободи і відповідальності; прав і обов'язків усіх учасників освітнього процесу. Інтелектуальна свобода. Доброчесність викладача та адміністрації як передумова доброчесності здобувачів вищої освіти.

Основні прояви академічної нечесності. Поняття академічного плагіату. Плагіат як крадіжка інтелектуальної власності. Види академічного плагіату. Засоби запобігання та протидії академічному плагіату. Законодавство України про запобігання плагіату. Університетські положення про запобігання плагіату. Програми, спрямовані на виявлення плагіату. Кодекси професійної етики. Кодекс академічної доброчесності КНУТД.

Вивчення досвіду викладачів-колег – шлях до педагогічної майстерності. Педагогічна технологія формування самостійно-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти.

4 СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Назви вмістових модулів (розділів) і тем	Кількість годин													
	Денна, вечірня форми							Заочна форма						
	усього	у тому числі:						усього	у тому числі:					
		л	пр	лаб	сем	інд	СРС		л	пр	лаб	сем	інд	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Семестр 1. Змістовий модуль 1. «Педагогічна майстерність у вищій школі»														
Тема 1. Особливості професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.	14	2	2				10	14	2					12
Тема 2. Зміст та складові педагогічної майстерності викладача.	16	2	4				10	16		2				14
Тема 3. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти.	14	2	2				10	14		2				12
Тема 4 Майстерність педагогічної комунікації.	14	2	2				10	14						14
Тема 5. Технології організації педагогічної взаємодії.	18	2	2				14	18						18
Тема 6. Імідж педагога вищої школи.	16		4				12	16						16
Тема 7. Педагогічний артистизм викладача.	14		2				12	14						14
Тема 8. Академічна доброчесність в науково-педагогічній діяльності.	14		2				12	14						14
Всього годин за дисципліною	120	10	20				90	120	2	4				114

5 ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назва теми практичного заняття	Кількість годин
1.	Соціальне призначення і відповідальність педагога вищої школи	2
2.	Педагогічна майстерність в історико-педагогічному вимірі	2
3.	Функції педагога у сучасному освітньому процесі у вищій школі	2
4.	Самовиховання - шлях формування педагогічної майстерності викладача	2
5.	Майстерність педагога у керуванні психічним самопочуттям	2
6.	Стили педагогічної взаємодії та основні дидактичні методи.	2
7.	Особливості та функції мовленнєвої діяльності педагога	2
8.	Педагогічний імідж як інструмент розв'язання викладачем професійних завдань.	2
9.	Вивчення передового педагогічного досвіду – шлях до майстерності викладача	2
10.	Академічна культура й академічна доброчесність у вищій школі	2
	Всього	20

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Види робіт	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять	40
2	Підготовка до всіх видів контролю	10
3	Індивідуальні завдання: презентації, есе, реферат, творчі роботи	40
Всього		90

7 РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота*								МК (тестовий)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
10	10	10	10	10	10	10	10	20	100

* - 50 % балів відводиться за СРС (за кожною темою).

Розподіл балів за видами робіт

Види оцінювання	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Усього
Робота на практичному занятті	5	5	5	5	10	5	5	5	45
Презентації		5		5		5	5		20
Індивідуальні завдання (есе, реферат, творчі роботи)	5		5					5	15
Модульний контроль	20								20
Всього з дисципліни									100

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8 ПОЛІТИКА КУРСУ

9.1 Обов'язкове дотримання академічної доброчесності аспірантами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

9.2 Допускається визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті відповідно до Положення про порядок визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти та визначення академічної різниці у Київському національному університеті технологій та дизайну.

9.3 Для отримання позитивної оцінки з дисципліни необхідно отримати мінімальну кількість балів за кожний вид роботи, що оцінюється в балах.

9.4 В разі несвоєчасного виконання робіт аспірант має повідомити викладачу причину та узгодити графік перездачі.

9.5 Перенесення терміну здачі робіт/перездача можливе з поважних причин (лікарняний, академічна мобільність тощо). Якщо без поважних причин, то здача робіт оцінюється нижче на 1-5 балів, в залежності від завдання.

9.6 При виявленні плагіату аспіранту не зарахується виконане завдання. За перероблене завдання оцінка буде вдвічі знижена.

9.7 Пропущені заняття перездають аспіранти індивідуально у формі, що визначається викладачем залежно від виду та змісту заняття.

9.8 Оскарження оцінювання відбувається відповідно до нормативних документів щодо даної процедури, які прийнято у КНУТД.

9 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Педагогічна майстерність у вищій школі: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів вищої освіти третього рівня / ред. О. М. Внукова. Київ : КНУТД, 2023. 18 с.

10 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Барабаш Ю. Г., Позінкевич Р. О. Педагогічна майстерність : посіб. 3-те вид., випр. і доп. Луцьк : Надстир'я, 2021. 380 с.
2. Красницька О. Педагогічна майстерність викладача вищої військової школи : підручник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 528 с.
3. Основи педагогічної майстерності. Опорні конспекти лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 014 «Середня освіта (фізична культура)», освітній ступінь «бакалавр» : навч. посіб. / укл. Хома Т. В. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2021. 112 с.
4. Підборський Ю. Г. Хмельницька О. С. Педагогічна майстерність викладача: навч. посіб. Переяслав (Київ обл.): Домбровська Я. М., 2020. 156 с.
5. Семенов О. Інтегративні основи розвитку педагогічної майстерності вчителя-словесника: Навч. посіб. Вид. 2-е, доп. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 234 с.
6. Філатова Л. С. Педагогічна майстерність : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти педагогічних університетів за спеціальностями 013 Початкова освіта; 016 Спеціальна освіта. Харків : ХНПУ, 2021. 90 с.
7. Холковська І. Л., Волошина О. В., Губіна С. І. Основи педагогічної майстерності: практикум. Вінниця: «Твори», 2019, 240 с.
8. Yufereva O. V., Derkach T. M. Pedagogical Skills in Higher Education Institutions. Kyiv: KNUTD, 2023, 288 p.

в тому числі наявна в Науково-технічній бібліотеці КНУТД:

1. Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривonos І. Ф. Педагогічна майстерність : підручник. 3-тє вид., доповн. і переробл. К. : СПД Богданова А. М., 2008. 376 с.

2. Педагогічна майстерність : хрестоматія : навч. посіб. / упоряд. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; за ред. І. А. Зязюна. К. : СПД Богданова А. М., 2008. 462 с.

Додаткова

1. Лавріненко О. А. Історія педагогічної майстерності. К. : СПД Богданова А. М., 2009. 328 с.

2. Лавріненко О. А. Педагогічна майстерність в історико-педагогічному вимірі: теорія, практика, поступ: Київ: Богданова А.М, 2009. 328 с.

3. Основи педагогічної майстерності (для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта) : навч.-метод. посібник / упоряд. Н. Мачинська, А. Федорович, Н. Яремчук. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 286 с.

4. Семенов О. Інтегративні основи розвитку педагогічної майстерності вчителя-словесника: Навч. посібник. Видання друге, доповнене. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 234 с.

5. Тюріна В. О., Котельох М. О., Федоренко О. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.

в тому числі наявна в Науково-технічній бібліотеці КНУТД:

1. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: науково-методич. посіб.. К. : МАУП, 2000. 312 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривonos І. Ф. Педагогічна майстерність : К.: Вища шк., 1997. 349 с. URL: <http://kipt.com.ua/wp-content/uploads/2018/12/%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%9F%D0%95%D0%94%D0%90%D0%93%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%A7%D0%9D%D0%90-%D0%9C%D0%90%D0%99%D0%A1%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%9D%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%AC.pdf>

2. Кайдалова, Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: навч. посіб. Харків.: НФаУ, 2009. 140 с. URL: https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/1759/1/Book_%D0%9F%D0%9C%D0%92.pdf

3. Кодекс академічної доброчесності КНУТД. URL: https://knutd.edu.ua/files/dostupdopi/kodeks_ak_dobr_knutd_15.09.2021.pdf

4. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: навч. посіб. Упоряд.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін. За ред. І. А. Зязюна. К.: Вища школа, 2006. 462 с. URL: https://www.pedagogic-master.com.ua/public/Zyazun_Hrestomatiya2008.pdf

ПОГОДЖЕНО

Завідувач кафедри ФІНАНСІВ ТА БІЗНЕС-КОЛСАТИНГУ _____

підпис

Власне ім'я Прізвище

« 01 » 08 2024 р.

_____

_____

Тарасенко

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри фізичного виховання та здоров'я

від « _____ » _____ 202 ____ р. № _____

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)